

Харламова Ю.Є.
ад'юнкт Національного університету
цивільного захисту України,
м. Харків, Україна

Науковий керівник
Домбровська С.М.
завідуюча НДЛ управління
у сфері цивільного захисту НУЦЗУ
д.держ.упр., доцент

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Якість підготовки фахівців служби цивільного захисту є вкрай важливою, тому що ці люди у майбутньому будуть відповідати за запобігання надзвичайним ситуаціям, рятування життя людей та допомогу постраждалим від катастроф та стихійних лих. Система підготовки майбутніх працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій (а далі – ДСНС України) повинна бути побудована максимально ефективно.

Системою підготовки фахівців для ДСНС України займались вчені Д.В. Бондар, С.М. Домбровська, А.В. Підгайний, С.П. Потеряйко, А.В. Ромін, В.П. Садковий, В.О. Тищенко, В.А. Шойко та ін. Після детального дослідження їх наукових праць було виявлено, що в їх роботах відсутній детальний розгляд процесів, які відбуваються в системі підготовки фахівців служби цивільного захисту в нашій країні.

В.П. Садковий у своїй монографії привів класифікацію методів державного управління вищими навчальними закладами ДСНС України, він класифікував ці методи за формами впливу на прямі, непрямі та неформальні. До методів прямого впливу він адміністративні та імперативні, до методів непрямого впливу – правові, економічні та індикативні, а до неформальних методів державного управління, які останнім часом набувають актуальності, – соціальні та технологічні. [1].

Було проаналізовано процес, як складову системи підготовки фахівців служби цивільного захисту для якісного аналізу процесу підготовки фахівців служби цивільного захисту та побудовано схеми здійснення процесу взаємодії суб'єкта і об'єкта державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту I та II рівня.

Так, на I рівні суб'єктом державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту є органи влади, а саме Верховна Рада, Президент, Кабінет Міністрів, Міністерство освіти України (далі – Міносвіти України), ДСНС України, Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС України), які прямо або опосередковано виконують функції планування, організації, мотивації і контролю в обсягах, що відповідають ступеню підпорядкованості об'єкта та його формі власності. Вони видають накази та розпорядження, формують державне замовлення, узгоджують програму підготовки та кількість годин і тощо. Об'єктами управління у нашому випадку є навчальні заклади, науково-дослідні установи, Інститут державного управління у сфері цивільного захисту (далі – ІДУЦЗ) та Навчальний центр оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, які і здійснюють, безпосередньо підготовку майбутніх працівників ДСНС України згідно тих наказів і розпоряджень, які надійшли від суб'єкта управління.

На сьогоднішній день підготовку фахівців служби цивільного захисту на території України здійснюють 2 Вищі навчальних заклади IV рівня акредитації, які за Законом України «Про вищу освіту» класифікуються як галузеві профільні університети [2] – Національний університет цивільного захисту України (далі – НУЦЗУ) та Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (далі – ЛДУБЖ), один філіал НУЦЗУ – Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля та Вище професійне училище ЛДУ БЖД.

Об'єкт державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту на II рівні трансформується в суб'єкт, а об'єктом на цьому рівні стають курсанти, слухачі та студенти, які отримують освітні послуги та реагують на них.

Таким чином, для висвітлення та якісного аналізу процесу підготовки фахівців служби цивільного захисту було побудовано схеми здійснення процесу

взаємодії суб'єкта і об'єкта державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту. Досліджено, що цей процес відбувається на двох рівнях.

Література

1. Садковий В. П. Розвиток державного управління у сфері професійної підготовки кадрів цивільного захисту: теорія, практика, механізми: монограф. / В. П. Садковий. — Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2014 — 343 с.
2. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>